

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Vũ Thị Phương** (2016), Nghiên cứu mô hình bệnh tim bẩm sinh điều trị nội trú tại Bệnh viện Nhi Trung ương, Luận văn tốt nghiệp thạc sỹ, Trường đại học Y Hà Nội, tr 63
2. **Nguyễn Thị Diệu Thủy** (2023), " Bệnh tim bẩm sinh ở trẻ em", Bài giảng Nhi khoa tập 2, Nhà xuất bản Y học, Trường Đại học Y Hà Nội, tr.32.
3. **Smith AGC Zimmerman MS, Sable CA** (2020), "Global, regional, and national burden of congenital heart disease, 1990-2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017", *Lancet Child Adolesc Health*. 4(3), pp 185-200.
4. **Shaad Abqari et al** (2016), "Profile and risk factors for congenital heart defects: A study in a tertiary care hospital". 9(3), pp. 216.
5. **Madleen Lemaitre et al** (2023), "Pre-gestational diabetes and the risk of congenital heart defects in the offspring: A French nationwide study". 49(4), pp. 101446.
6. **Jiayu Peng et al** (2019), "The non-genetic paternal factors for congenital heart defects: a systematic review and meta-analysis". 42(7), pp. 684-691.
7. **Anushuya Ramakrishnan et al** (2015), "Maternal hypertension during pregnancy and the risk of congenital heart defects in offspring: a systematic review and meta-analysis". 36, pp. 1442-1451.
8. **Ziwei Ye et al** (2019), "Maternal viral infection and risk of fetal congenital heart diseases: a meta-analysis of observational studies". 8(9), pp. e011264.

ĐẶC ĐIỂM BỆNH LÝ NGỘ ĐỘC CẤP Ở BỆNH NHÂN NGƯỜI LỚN TẠI MIỀN NAM VIỆT NAM: NGHIÊN CỨU HỒI CỨU 10 NĂM (2010-2019)

Lê Quốc Hùng¹, Nguyễn Thị Thủy Ngân¹,
Nguyễn Văn Thuận¹, Hồ Thị Chí Thanh, Trần Thị Thúy¹,
Nguyễn Thị Tú Nhi¹, Đặng Thị Thúy Kiều¹

TÓM TẮT

Tổng quan: Ngộ độc cấp và ngộ độc nọc độc là một trong những bệnh lý phổ biến, ảnh hưởng lớn đến sức khỏe người dân trên toàn cầu. Mỗi quốc gia, vùng miền có các đặc trưng riêng về mô hình bệnh ngộ độc. Sự biến đổi các yếu tố như khí hậu, kinh tế, xã hội có thể dẫn đến sự thay đổi trong mô hình ngộ độc, đòi hỏi khảo sát định kỳ để hỗ trợ chẩn đoán, điều trị và hoạch định chính sách y tế hiệu quả.
Phương pháp nghiên cứu: Đây là nghiên cứu hồi cứu mô tả, phân tích tất cả các trường hợp ngộ độc cấp nhập viện tại Bệnh viện Chợ Rẫy từ 2010 đến 2019. Dữ liệu được thu thập từ hồ sơ bệnh án các bệnh nhân được chẩn đoán xuất viện là ngộ độc cấp.
Kết quả: Trong 10 năm nghiên cứu, có 14.125 bệnh nhân ngộ độc cấp được điều trị nội trú tại Bệnh viện Chợ Rẫy. Phần lớn bệnh nhân là người Kinh (97.8%) và sống ở nông thôn (72.1%). Nam giới chiếm đa số (63%), tỷ lệ nữ/nam là 1:2. Tuổi trung vị là 35 tuổi (IQR: 25-49) và nhóm tuổi 20-29 luôn chiếm tỷ lệ cao nhất trong các nhóm nguyên nhân gây ngộ độc cấp. Rắn và côn trùng độc là nguyên nhân hàng đầu (44.7%) gây ngộ độc cấp. Kế đến là ngộ độc thuốc bảo vệ thực vật (30.6%), ngộ độc thuốc điều trị (11.9%), ngộ độc do các tác nhân ít gặp (10.4%) và ngộ độc không xác định tác nhân (2.4%). Tỷ lệ tử vong giảm từ 8.9% năm 2010 xuống còn 2.9% năm 2019. **Kết luận:** Ngộ độc cấp và ngộ độc nọc độc là

một vấn đề y tế nghiêm trọng, chiếm 1% tổng số bệnh nhân nội trú tại Bệnh viện Chợ Rẫy, với xu hướng tăng về số lượng và đa dạng tác nhân gây độc. Đặc biệt, người trẻ tuổi là đối tượng bị ảnh hưởng nhiều nhất đòi hỏi cần có chiến lược can thiệp phòng ngừa hiệu quả hơn. **Từ khóa:** ngộ độc cấp, rắn độc cắn, ngộ độc thuốc bảo vệ thực vật, ngộ độc phospho hữu cơ, ngộ độc thuốc diệt cỏ, ngộ độc paraquat, ngộ độc thuốc điều trị, ngộ độc paracetamol,

SUMMARY

THE CHARACTERISTICS OF ACUTE ENVENOMING AND POISONING IN ADULT PATIENTS IN SOUTHERN VIETNAM: A TEN-YEAR RETROSPECTIVE STUDY FROM 2010 TO 2019

Overview: Acute poisoning and envenoming are among the most common medical conditions, significantly impacting public health worldwide. Each country or region exhibits unique characteristics in the pattern of poisoning cases. Changes in factors such as climate, economy, and society can alter poisoning patterns, requiring periodic surveys to support effective diagnosis, treatment, and health policy planning. **Research methods:** This is a retrospective descriptive study analyzing all cases of acute poisoning hospitalized at Chợ Rẫy Hospital from 2010 to 2019. Data were collected from patient records with discharge diagnoses of acute poisoning. **Results:** Over the 10-year study period, 14,125 patients with acute poisoning and envenoming were treated as inpatients at Chợ Rẫy Hospital. The majority of patients were of Kinh ethnicity (97.8%) and resided in rural areas (72.1%). Males made up the majority (63%), with a female-to-male ratio of 1:2. The median age was 35 years (IQR: 25-49), and the 20-29 age

¹Bệnh viện Chợ Rẫy

Chịu trách nhiệm chính: Lê Quốc Hùng

Email: hung64vien@gmail.com

Ngày nhận bài: 6.9.2024

Ngày phản biện khoa học: 16.10.2024

Ngày duyệt bài: 11.11.2024

group consistently accounted for the highest proportion of poisoning causes. Envenoming was the leading causes of acute poisoning (44.7%), followed by pesticide poisoning (30.6%), therapeutic drug poisoning (11.9%), poisoning from less common agents (10.4%), and poisoning from unidentified agents (2.4%). The mortality rate decreased from 8.9% in 2010 to 2.9% in 2019. **Conclusion:** Acute poisoning and envenoming represent serious medical issues, accounting for 1% of all inpatient cases at Chợ Rẫy Hospital, with a rising trend in both the number of cases and the variety of toxic agents. Young people are particularly affected, underscoring the need for more effective preventive intervention strategies.

Keywords: acute poisoning, envenoming, snakebite, pesticide poisoning, organophosphate poisoning, herbicide poisoning, paraquat poisoning, therapeutic drug poisoning, paracetamol poisoning.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngộ độc cấp (NĐC) là một trong những nguyên nhân hàng đầu gây bệnh tật và tử vong trên toàn thế giới. Tuy nhiên, nhiều báo cáo hiện có không phản ánh đúng thực trạng của loại bệnh lý này dẫn đến sự thiếu quan tâm ở nhiều quốc gia. Ví dụ, WHO ước tính mỗi năm có khoảng 1,8–2,7 triệu ca bị rắn cắn và 80.000–138.000 ca tử vong, tuy nhiên rất nhiều trường hợp bị rắn độc cắn tại Châu Phi, Pakistan, Nepal, Trung Quốc và nhiều quốc gia khác đã không được báo cáo [11].

Tác nhân gây NĐC khác nhau giữa các quốc gia và phụ thuộc vào nhiều yếu tố như kinh tế xã hội, trình độ nhận thức, biến đổi khí hậu...vv. Tại các nước phát triển, NĐC thường liên quan đến thuốc giảm đau và chống trầm cảm, trong khi ở các nước đang phát triển, thuốc trừ sâu và ngộ độc thực phẩm lại phổ biến hơn [1,2,4,6]. Tại Việt Nam, với sự phát triển kinh tế xã hội và đô thị hóa nhanh chóng dẫn tới những thay đổi tích cực song cũng có những yếu tố tiêu cực mới

xuất hiện như tăng áp lực cuộc sống, thay đổi về văn hóa, tăng số lượng sản phẩm công nghiệp có tính độc...vv làm tăng nguy cơ nhiễm độc và từ đó có thể kéo theo sự thay đổi về đặc điểm, phân bố của các bệnh lý ngộ độc cấp [1,7,9]. Để hiểu rõ về vấn đề này một nghiên cứu hồi cứu đã được thực hiện tại Đơn vị Hồi sức Chống độc thuộc khoa Bệnh Nhiệt Đới của Bệnh viện Chợ Rẫy (BVCR).

Đơn vị Hồi sức chống độc-BVCR có nhiệm vụ tiếp nhận, điều trị tất cả các trường hợp NĐC nặng từ các bệnh viện tuyến dưới thuộc toàn bộ các tỉnh của miền Nam Việt Nam do vậy nghiên cứu số liệu tại đây sẽ phản ánh rõ tình trạng ngộ độc của khu vực.

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Đây là nghiên cứu hồi cứu mô tả trên các ca NĐC nhập viện tại BVCR từ tháng 1/2010 đến tháng 12/2019. Do dịch COVID-19 làm gián đoạn, dữ liệu từ năm 2020-2023 không được sử dụng. Tất cả các ca được lưu trữ trong kho hồ sơ bệnh án điện tử với chẩn đoán "ngộ độc" hoặc "nhiễm độc" đều được xem xét, ngoại trừ các trường hợp ngộ độc mãn tính.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Trong giai đoạn 2010-2019, có 14.125 ca NĐC, chiếm 1,01% tổng số bệnh nhân nhập viện tại BVCR. Sự cố kỹ thuật vào năm 2015 khiến dữ liệu của nhiều bệnh nhân bị mất, chỉ còn 424 trường hợp NĐC đầy đủ dữ liệu để nghiên cứu.

3.1. Phân bố theo dân tộc, giới tính và tuổi. Phần lớn bệnh nhân là người Kinh (97,8%) và sống ở khu vực nông thôn (72,1%). Tỷ lệ nữ/nam là 1:2, với tuổi trung vị là 35.. Bảng 1 mô tả chi tiết đặc điểm nhân khẩu học của các bệnh nhân.

Bảng 1: Đặc điểm nhân chủng học của các BN bị ngộ độc cấp

	2010 (n=805)	2011 (n=1533)	2012 (n=1678)	2013 (n=1174)	2014 (n=1063)	2015 (n=424)	2016 (n=1838)	2017 (n=1775)	2018 (n=1998)	2019 (n=1837)	Total (N=14125)
Tuổi trung vị (tứ phân vị)	29 (22,42)	30 (22,44)	32 (23,44)	32 (23,46)	31 (23,44)	32 (24,45)	37 (28,51)	38 (28,51)	38 (28,52)	40 (29,53)	35 (25,49)
Nữ	345	584	575	431	418	158	671	686	722	636	5226(37.0%)
Nam	460	949	1103	743	645	266	1167	1089	1276	1201	8899(63.0%)
Nghề nghiệp											
Nông dân							570	494	537	473	2074(33.1%)
Công nhân							463	341	418	350	1572(25.1%)
Lao động tay chân							266	256	309	266	1097 (17.5%)
Nhân viên văn phòng							207	186	225	206	824 (13.2%)
Nội trợ,							238	131	150	171	690

người già											(11.0%)
Không biết						94	367	359	371		7847
Dân tộc, nơi cư ngụ, tỷ lệ tử vong											
Kinh	801	1514	1665	1163	1050	413	1775	1712	1929	1791	13813(97.8%)
Dân tộc khác	4	19	13	11	13	11	63	63	69	46	312
Nông thôn	505	1045	1083	791	732	278	1368	1409	1551	1423	10185(72.1%)
Thành thị	300	488	595	383	331	146	470	366	447	414	3940
Chết	72	121	85	49	29	21	61	63	71	53	625
Tỷ lệ tử vong (%)	8.9	7.9	5.1	4.2	2.7	5.0	3.3	3.5	3.6	2.9	4.4
Số lượng bệnh nhân theo nhóm tuổi (số liệu rắn và côn trùng độc cắn trong ngoặc đơn, các loại ngộ độc khác ngoài ngoặc đơn)											
<20 tuổi	113 (25)	167 (54)	136 (58)	92 (42)	112 (20)	31	69 (61)	73 (50)	72 (60)	58 (64)	923, 12.4% (440, 6.6%)
20-29 tuổi	224 (52)	376 (139)	375 (178)	265 (112)	287 (50)	126	245 (189)	205 (188)	244 (185)	204 (144)	2551, 34.5% (1251, 18.6%)
30-39 tuổi	116 (46)	158 (142)	201 (174)	144 (104)	196 (50)	99	187 (235)	177 (242)	245 (240)	215 (219)	1738, 23.4% (1462, 21.8%)
40-49 tuổi	61 (36)	109 (127)	125 (146)	75 (108)	105 (58)	51	123 (232)	133 (209)	159 (219)	143 (227)	1084 (14.6%)
50-59 tuổi	46 (40)	63 (104)	63 (106)	59 (79)	61 (51)	28	72 (208)	85 (183)	110 (210)	96 (202)	683, 9.2% (1197, 17.8%)
>60 tuổi	20 (26)	30 (64)	42 (74)	27 (67)	35 (38)	23	53 (164)	68 (162)	65 (189)	75 (190)	438, 5.9% (982, 14.6%)

Các bệnh nhân bị NĐC được chia thành 5 nhóm dựa trên loại ngộ độc bao gồm nhóm 1: rắn và côn trùng độc cắn (44,7%), nhóm 2: NĐC do thuốc bảo vệ thực vật (BVTV) (30,6%), nhóm 3: NĐC do các loại thuốc điều trị có (11,9%),

nhóm 4: các loại NĐC khác ít gặp như: ngộ độc rượu, ngộ độc khí, ngộ độc chất ăn mòn, ngộ độc thuốc gây nghiện, ngộ độc thực phẩm...vv (10,4%). Nhóm 5 là NĐC không xác định được tác nhân gây độc (2,4%). (bảng 2)

Bảng 2: Phân bố theo nhóm tác nhân gây độc của các BN bị ngộ độc cấp

	2010 (n=805)	2011 (n=1533)	2012 (n=1678)	2013 (n=1174)	2014 (n=1063)	2015 (n=424)	2016 (n=1838)	2017 (n=1775)	2018 (n=1998)	2019 (n=1837)	Total (N=14125)
Rắn và côn trùng độc cắn											
Rắn cắn	215	607	714	499	252	51	1002	962	1026	987	6315(44.7%)
Côn trùng độc	10	23	22	13	15	15	87	72	77	59	393(2.7%)
Ngộ độc cấp											
Thuốc BVTV	323	511	573	471	469	175	416	440	512	421	4311(30.6%)
Thuốc điều trị	141	202	182	100	167	88	181	180	223	217	1681(11.9%)
Tác nhân khác	94	158	158	75	129	69	223	176	207	186	1082(7.7%)
Chất ăn mòn	18	19	34	20	33	11	37	34	34	32	272
Rượu	25	49	43	20	22	13	30	26	17	13	258
Chất gây nghiện	20	37	28	10	40	21	30	9	35	28	258
Thức ăn	20	27	18	10	12	7	25	27	25	39	210
Khí	1	3	13	2	7	2	14	8	18	14	82
Kim loại nặng	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Không rõ nguyên nhân	32	55	51	29	46	41	16	17	30	26	343(2.4%)

3.2. Ngộ độc cấp do rắn và côn trùng độc cắn. Đây là nhóm NĐC chiếm tỷ lệ lớn nhất với 6.708 bệnh nhân (BN), trong đó phần lớn là bị rắn độc cắn (6.315 BN). Tuy nhiên, chỉ có 2.322 BN (36,7%) được điều trị bằng huyết

thanh kháng nọc rắn (HTKNR), và có 18 trường hợp (0,78%) bị phản vệ do HTKNR (bảng 3)

Do số lượng người bị côn trùng độc cắn quá ít (393 BN trong 10 năm) nên bảng 3 chỉ mô tả đặc điểm của nhóm BN bị rắn độc cắn.

Bảng 3: Đặc điểm bệnh nhân bị rắn độc cắn

	2010 n=215	2011 n=607	2012 n=714	2013 n=499	2014 n=252	2015 n=51	2016 n=1002	2017 n=962	2018 n=1026	2019 n=987	Total N=6315
Tuổi trung vị (tứ phân vị)	37 (25, 52)	38 (27, 50)	37 (27, 49)	40 (28, 52)	42 (29, 52)	43 (27, 54)	42 (31,53)	41 (30, 54)	42 (31, 55)	44 (32, 55)	41 (29, 53)
Nữ	80	215	234	182	90	22	343	348	377	336	2227 (35.3%)
Nam	135	392	480	317	162	29	659	614	649	651	4088 (64.7%)
Dân tộc Kinh	215	599	711	497	248	48	965	918	987	971	6159 (97.5%)
Dân tộc khác	0	8	3	2	4	3	37	44	39	16	156 (2.5%)
Nông thôn	137	416	433	308	170	39	792	814	846	807	4762 (75.4%)
Thành thị	78	191	281	191	82	12	210	148	180	180	1553 (25.6%)
Sống	215	607	714	493	249	50	1000	956	1017	983	6284 (99.5%)
Tử vong	0	0	0	6	3	1	2	6	9	4	31(0.5%)
Green pit vipers	98	333	421	294	137	12	603	474	437	429	3238 (51.3%)
C.rhodosto ma	35	78	86	93	34	8	150	195	273	224	1176, (18.6%)
Naja siamensis	28	52	54	29	13	4	75	79	93	83	510 (8.1%)
Naja kaouthia	15	36	37	17	8	1	23	24	27	30	218 (3.5%)
O. hannah	0	5	4	9	4	0	16	9	7	15	69(1.1%)
B.candidus	4	6	4	4	6	0	12	11	10	8	65 (1%)
B.fasciatus	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1(0.02%)
R.subminia tus	1	2	2	1	1	0	5	5	4	2	23 (0.36%)
Non- venomous	34	9	106	52	49	26	118	165	174	196	1015 (16.1%)

Chú thích: B. candidus: Bungarus candidus; B. fasciatus: Bungarus fasciatus; C. rhodostoma: Calloselasma rhodostoma; O. hannah: Ophiophagus hannah; R. subminiatus: Rhabdophis subminiatus

3.3. Ngộ độc cấp do thuốc bảo vệ thực vật (BVTV). Nhóm bệnh lý này đứng thứ hai với 4.311 BN, trong đó tỷ lệ tử vong chung là 10,5%, phần lớn do ngộ độc thuốc diệt cỏ nhóm

paraquat/ diquat. Các loại thuốc BVTV gây NĐC được chia thành 4 nhóm chính: Thuốc diệt cỏ (59,4%); Paraquat và diquat là phổ biến nhất, có tỷ lệ tử vong cao; Thuốc trừ sâu rầy (32,8%): Phospho hữu cơ và carbamat là nguyên nhân chính. Thuốc diệt chuột (6,5%): Phospho kẽm là tác nhân thường gặp nhất. Các thuốc BVTV khác (1,4%): Bao gồm các loại thuốc diệt nấm và thuốc tăng trưởng. (bảng 4)

Bảng 4: Đặc điểm BN ngộ độc cấp do thuốc bảo vệ thực vật

	2010 (n= 323)	2011 (n= 511)	2012 (n= 573)	2013 (n= 471)	2014 (n= 469)	2015 (n= 175)	2016 (n= 416)	2017 (n= 440)	2018 (n= 512)	2019 (n= 421)	Total (N= 4311)
Tuổi trung vị (tứ phân vị)	26 (20,36)	24 (20,33)	27 (21,36)	28 (22,38)	30 (22,40)	30 (24,42)	33 (26,45)	34 (26,45)	35 (27,47)	36 (28,46)	30 (23,42)
Nữ	125	173	178	148	167	52	131	160	134	120	1388
Nam	198	338	395	323	302	123	285	280	378	301	2923

Sống	268	408	503	434	452	163	373	400	469	390	3860
Tử vong	55	103	70	37	17	12	43	40	43	31	451 (10.5%)
Thuốc trừ sâu	98	126	151	121	168	58	181	173	181	156	1413
Organophospho/ carbamat	31	53	60	50	59	12	103	94	89	84	635
Thuốc diệt cỏ	207	358	381	318	270	104	194	221	280	227	2560
Paraquat/diquat	158	271	268	209	151	44	116	144	165	133	1659
Glyphosate	17	40	60	36	24	4	37	37	48	35	338
Glufosinate*										8	8
Thuốc diệt chuột	15	25	28	19	22	11	38	41	46	34	279
Tác nhân khác	3	2	13	13	9	2	3	5	5	4	59
Dân tộc Kinh	322	508	568	465	465	172	408	432	496	407	4243
Dân tộc khác	1	3	5	6	4	3	8	8	16	14	68
Nông thôn	242	422	461	371	377	139	333	371	426	348	3490
Thành thị	81	89	112	100	92	36	83	69	86	73	821

*Glufosinate là thuốc diệt cỏ mới được sử dụng tại Việt Nam từ năm 2019.

3.4. Ngộ độc cấp do các loại thuốc điều trị. Có 1.681 BN trong vòng 10 năm, với tỷ lệ nữ nhiều hơn nam (61,5% so với 38,5%). Đa số BN sống tại đô thị và thuộc nhóm tuổi 20-30. Ngộ độc do thuốc paracetamol, thuốc hướng thần và thuốc ngủ là thường gặp nhất. Tỷ lệ tử vong trong nhóm này chỉ chiếm 2,4% (bảng 5)

Bảng 5: Đặc điểm BN ngộ độc cấp do các loại thuốc điều trị

	2010 (n= 141)	2011 (n= 202)	2012 (n= 182)	2013 (n= 100)	2014 (n= 167)	2015 (n= 88)	2016 (n= 181)	2017 (n= 180)	2018 (n= 223)	2019 (n= 217)	Total (N= 1681)
Tuổi trung vị (tứ phân vị)	27 (20,36)	28 (22,40)	26 (21,38)	26 (22,37)	29 (22,36)	30 (23,39)	31 (23,43)	32 (25,51)	32 (23,43)	31 (24,48)	29 (23,41)
Nữ	97	132	105	62	93	56	114	113	139	122	1033
Nam	44	70	77	38	74	32	67	67	84	95	648
Sống	138	200	180	100	163	86	178	171	215	209	1640
Tử vong	3	2	2	0	4	2	3	9	8	8	41
Dân tộc Kinh	140	198	181	99	166	88	173	174	217	211	1647
Dân tộc khác	1	4	1	1	1	0	8	6	6	6	34
Nông thôn	63	82	70	53	79	36	87	98	122	122	812
Thành thị	78	120	112	47	88	52	94	82	101	95	869

3.5. Các nhóm ngộ độc cấp khác. Có 1.475 BN, nam chiếm đa số (70,1%), bị NĐC do các tác nhân khác như rượu, chất ăn mòn, khí độc, và thuốc gây nghiện. Tỷ lệ tử vong chung trong nhóm này là 5,2%. (bảng 6)

Bảng 6: Đặc điểm BN ngộ độc cấp do các tác nhân khác

	2010 (n= 84)	2011 (n= 135)	2012 (n= 136)	2013 (n= 62)	2014 (n= 114)	2015 (n= 54)	2016 (n= 136)	2017 (n= 104)	2018 (n= 130)	2019 (n= 127)	Total (N= 1475)
Tuổi trung vị (tứ phân vị)	31 (23,46)	29 (22,43)	37 (26,46)	34 (25,50)	29 (22,41)	31 (24,41)	33 (25,43)	36 (25,49)	34 (26,46)	39 (29,51)	33 (24,46)
Nữ	24	28	31	20	37	11	36	32	36	24	279
Nam	60	107	105	42	77	43	100	72	94	103	803
Sống	74	124	126	59	110	52	127	99	121	119	1011
Tử vong	10	11	10	3	4	2	9	5	9	8	71
Khí độc	1	3	13	2	7	2	14	8	18	14	82
Chất ăn mòn	18	19	34	20	33	11	37	34	34	32	272
Kim loại nặng	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Rượu	25	49	43	20	22	13	30	26	17	13	258
Chất gây nghiện	20	37	28	10	40	21	30	9	35	28	258
Thức ăn	20	27	18	10	12	7	25	27	25	39	210

Dân tộc Kinh	82	132	132	61	110	52	128	101	124	119	1041
Dân tộc khác	2	3	4	1	4	2	8	3	6	8	41
Nông thôn	44	79	76	38	68	30	92	65	80	87	659
Thành thị	40	56	60	24	46	24	44	39	50	40	423

3.6. Ngộ độc cấp không rõ tác nhân. Có khoảng gần 50 BN bị NĐC không rõ tác nhân nhập viện mỗi năm, thường gặp ở nam giới. Phần lớn chẩn đoán dựa vào tình trạng tổn thương tạng đột ngột không giải thích được nguyên nhân và làm xét nghiệm tầm soát loại trừ các nguyên nhân khác. Điều trị hỗ trợ và lọc máu là chủ yếu. Tỷ lệ tử vong chung của nhóm này còn khá cao là 7,3%.

IV. BÀN LUẬN

Tỷ lệ ngộ độc cấp đang gia tăng trên toàn cầu, trở thành một vấn đề nghiêm trọng về sức khỏe và kinh tế xã hội. Tình trạng này cũng diễn ra tại miền Nam Việt Nam. Trong 10 năm từ 2010 đến 2019, số lượng bệnh nhân ngộ độc cấp (NĐC) nhập viện điều trị tại Đơn vị Hồi sức Chống độc – Bệnh viện Chợ Rẫy có xu hướng tăng dần qua các năm, đến năm 2019 đã tăng gần 2,5 lần so với năm 2010. Một số nguyên nhân có thể dẫn đến sự gia tăng này bao gồm: quá trình đô thị hóa và hình thành các khu kinh tế mới tại vùng sâu, vùng xa; biến đổi khí hậu cực đoan, tạo điều kiện cho sự tiếp xúc giữa con người và động thực vật độc; phát triển kinh tế xã hội, dẫn đến việc dễ dàng tiếp cận các loại hóa chất, dược phẩm; và sự căng thẳng tâm lý do sự phân tầng kinh tế, làm tăng nguy cơ tự tử ở những quốc gia thiếu cơ sở điều trị chuyên khoa tâm lý. Ngoài ra, chất lượng dịch vụ y tế ngày càng được cải thiện và người dân có xu hướng đến bệnh viện thay vì tự chữa trị tại nhà hoặc nhờ các thầy lang. Hệ thống giao thông phát triển cũng giúp người dân tiếp cận với cơ sở y tế dễ dàng hơn [1,2,5,6,7,9,10].

Tuổi bị ngộ độc. Bệnh nhân bị ngộ độc do rắn và côn trùng độc cắn có tuổi trung vị là 40 và có xu hướng gia tăng theo thời gian. Đa số các trường hợp này là do tai nạn nên sự gia tăng số người lớn tuổi bị rắn độc cắn cho thấy sự biến đổi khí hậu cực đoan, đô thị hóa đã thu hẹp phạm vi sống tự nhiên của rắn dẫn tới gia tăng nguy cơ tiếp xúc giữa người và động vật độc [9,10].

Trong nghiên cứu này, nhóm bị ngộ độc không do động vật độc thường gặp nhất là 20-29 tuổi, khá tương đồng với kết quả của nhiều nghiên cứu khác [2,5,8]. Đây là nhóm tuổi năng động trong lao động sản xuất nhưng cũng là nhóm dễ gặp khó khăn trong cuộc sống, dễ dẫn đến hành vi tự hại khi chưa có đủ kinh nghiệm xử lý các tình huống phức tạp. Tỷ lệ ngộ độc

giảm dần khi tuổi đời tăng lên, bởi người trưởng thành sau 30 tuổi đã dần ổn định cuộc sống và cải thiện khả năng giải quyết vấn đề, từ đó giảm thiểu hành vi tự hại. Tuy nhiên có sự khác biệt về vấn đề ngộ độc ở người già. Tự tử ở người già phương Tây tăng dần sau 60 tuổi do cảm giác "cô đơn" và mặc cảm trở thành gánh nặng cho gia đình và xã hội [3]. Trái lại, người già Việt Nam thường sống cùng con cháu và tham gia nhiều hoạt động trong gia đình nên cảm giác "cô đơn", "vô tích sự" gần như không tồn tại do đó hành vi tự tử ít xảy ra.

Giới tính. Nam giới chiếm phần lớn trong các nhóm bệnh lý ngộ độc cấp, có lẽ do vai trò gánh vác kinh tế gia đình và thường xuyên đối mặt với áp lực xã hội. Sự gia tăng sử dụng rượu và chất gây nghiện cũng làm tăng nguy cơ tự tử ở nam giới [5,6,8]. Riêng trong nhóm ngộ độc do thuốc điều trị có tỷ lệ nữ cao gấp đôi nam có lẽ do phụ nữ nhạy cảm, có khuynh hướng né tránh các sản phẩm có mùi vị khó chịu, vì vậy việc lựa chọn thuốc điều trị để tự tử sẽ dễ dàng được chấp nhận. Việc mua bán thuốc không cần toa tại Việt Nam cũng là yếu tố góp phần vào tình trạng này [5]. Đáng chú ý, số lượng nữ giới sử dụng chất gây nghiện đang có xu hướng gia tăng, phản ánh những thay đổi trong thói quen sinh hoạt dưới ảnh hưởng của văn hóa phương Tây.

Dân tộc. Dân tộc Kinh chiếm đa số trong nghiên cứu này, trong khi tỷ lệ người dân tộc thiểu số bị ngộ độc chiếm tỷ lệ nhỏ (<25%). Điều này có thể giải thích bởi sự hạn chế về giao thông và thói quen tự điều trị tại nhà ở các khu vực vùng sâu, vùng xa, nơi người dân tộc thường sinh sống.

Nghề nghiệp và trình độ học vấn. Phần lớn bệnh nhân ngộ độc cấp là nông dân và sống tại nông thôn, nơi người dân dễ bị bế tắc khi gặp khó khăn trong cuộc sống. Điều này phù hợp với kết quả nghiên cứu của nhiều tác giả khác, cho thấy sự yếu kém trong giáo dục và hỗ trợ tâm lý tại khu vực nông thôn [5,8].

Các tác nhân gây ngộ độc cấp

Rắn và côn trùng độc cắn. Đây là loại tác nhân gây độc thường gặp nhất (47,5%) nhưng trong thực tế con số này có thể còn cao hơn nhiều vì nhiều người bị rắn cắn chọn lựa điều trị tại thầy lang địa phương. Số lượng người bị nhóm rắn hổ cắn hàng năm có xu hướng giảm dần là do việc săn bắt các loài rắn này để chế biến thức ăn, đồ uống làm giảm mạnh số lượng

rắn hổ trong tự nhiên. Đặc điểm về dịch tễ cho thấy nguy cơ bị rắn độc cắn có ở mọi nơi và mọi thời điểm, đòi hỏi cần tiến hành điều tra trên phạm vi cả nước để hoạch định chiến lược phòng chống và điều trị tốt hơn.

Chỉ có khoảng >50% số người bị rắn độc cắn trong nghiên cứu này được sử dụng HTKNR là do một số BN bị nhiễm độc mức độ nhẹ không cần phải dùng hoặc chưa có HTKNR đặc hiệu như rắn hổ mèo. Bên cạnh đó Việt Nam mới chỉ sản xuất được hai loại HTKNR hổ đất và lục tre nên cần phải nhập ngoại các loại HTKNR khác. Việc gián đoạn cung ứng trong thực tế làm cho nhiều BN có chỉ định nhưng không được dùng HTKNR. Tỷ lệ 0,78% phản vệ do thuốc HTKNR cho thấy các loại thuốc này có độ an toàn khá cao., tuy nhiên đây là một biến chứng nặng do vậy phải luôn chuẩn bị đầy đủ phương tiện cấp cứu khi sử dụng.

Thuốc bảo vệ thực vật. NĐC do thuốc BVTV là một vấn đề sức khỏe toàn cầu, nó có thể chiếm tới 30% số vụ tử trên toàn cầu [2,7]. Gần đây tại Việt Nam các yếu tố như: tăng số lượng và chủng loại thuốc BVTV sẵn có trong thị trường; thói quen tích trữ thuốc BVTV tại nhà; việc đô thị hóa và công nghiệp hóa mạnh mẽ tại các vùng nông thôn dẫn tới sự phân hóa giàu nghèo; tăng áp lực công việc; tăng sử dụng thức uống có cồn ...vv [1,6,10] có thể là nguyên nhân chính làm tăng số người bị NĐC do loại tác nhân này tại nông thôn.

Ngộ độc paraquat và diquat khá thường gặp từ 2010 đến 2018 và là nhóm ngộ độc cấp có tỷ lệ tử vong rất cao bất chấp mọi can thiệp y khoa. Sau khi paraquat bị cấm sử dụng tại Việt Nam từ năm 2019, số ca tử vong đã giảm nhanh và không còn ghi nhận trong năm 2021.

NĐC do thuốc trừ sâu nhóm phospho hữu cơ cũng rất thường gặp, tuy nhiên do được xử trí cấp cứu và hồi sức tích cực tốt nên tỷ lệ tử vong rất thấp (<2%). Mặc dù vậy số lượng người bị ngộ độc thuốc BVTV có xu hướng gia tăng hàng năm chứng tỏ rằng cần có sự can thiệp mạnh mẽ hơn từ chính sách nhà nước để kiểm soát loại bệnh tật này.

Các tác nhân khác. Mặc dù số BN của các nhóm NĐC còn lại không nhiều (< 25%) nhưng có một số vấn đề đáng chú ý sau: 1. Số chủng loại tác nhân gây độc ngày càng tăng nhưng việc quản lý chúng chưa tốt nên người dân dễ bị nhiễm độc hơn. 2. Sự trẻ hóa của BN bị ngộ độc rượu và gia tăng số lượng nữ giới bị ngộ độc chất gây nghiện cảnh báo tác động bất lợi của sự du nhập văn hóa phương Tây. 3. Gần như không có bất cứ sự can thiệp nào để điều chỉnh

rối loạn tâm thần cho BN trước khi thực hiện hành vi tự hại phản ánh rõ sự thiếu quan tâm của người dân về căn bệnh này cũng như sự thiếu hụt các chuyên gia tư vấn tâm lý tại Việt Nam. 4. Số lượng BN NĐC không xác định được tác nhân tồn tại như một thách thức cho các bác sỹ lâm sàng, đòi hỏi cần có sự đầu tư phát triển các kỹ thuật xét nghiệm độc chất hiện đại hơn.

V. KẾT LUẬN

Ngộ độc cấp là một căn bệnh phổ biến, chiếm 1% tổng số BN nội trú được điều trị tại BVCR và có xu hướng tăng theo thời gian về số lượng cũng như chủng loại tác nhân gây độc. Đặc biệt người trẻ tuổi luôn chiếm tỷ lệ cao nhất ở mọi loại ngộ độc cấp đòi hỏi các chiến lược can thiệp mới và phù hợp để phòng ngừa hiệu quả.

VI. HẠN CHẾ CỦA NGHIÊN CỨU

Mặc dù còn nhiều hạn chế do phương pháp nghiên cứu chỉ là hồi cứu mô tả, chưa thể trả lời chính xác các vấn đề liên quan như đường vào tác nhân gây độc, tỷ lệ người NĐC do chủ động hay vô tình...vv, xong kết quả của nghiên cứu này cho phép khẳng định NĐC là nhóm bệnh lý khá thường gặp nhưng chưa được quan tâm đúng mức để hoạch định các chương trình kiểm soát hiệu quả.

VII. KIẾN NGHỊ

Việc tổng điều tra trên phạm vi toàn quốc để xác định mô hình tổng thể của loại bệnh lý này sẽ giúp cho các nhà hoạch định chiến lược phòng ngừa và điều trị căn bệnh này ngày càng tốt hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Blasco-Fontecilla, H., Perez-Rodriguez, M. M., Garcia-Nieto, R., Fernandez-Navarro, P., Galfalvy, H., de Leon, J., & Baca-Garcia, E.** (2012). Worldwide impact of economic cycles on suicide trends over 3 decades: differences according to level of development. A mixed effect model study. *BMJ open*, 2(3), e000785. <https://doi.org/10.1136/bmiopen-2011-000785>
2. **Clinical Management of Acute Pesticide Intoxication: Prevention of Suicidal Behaviours.** (2008). World Health Organization. ISBN-13: 978-92-4-159745-6
3. **De Leo, D.** (2022). Late-life suicide in an aging world. *Nat Aging* 2, 7–12 <https://doi.org/10.1038/s43587-021-00160-1>
4. **Gummin DD, Mowrv JB, Beuhler MC, Spvker DA, Bronstein AC, Rivers LJ, Pham NPT, Weber J.** 2020 Annual Report of the American Association of Poison Control Centers' National Poison Data System (NPDS): 38th Annual Report. *Clin Toxicol (Phila)*. 2021 Dec;59(12):1282-1501. doi:10.1080/15563650.2021.1989785. PMID: 34890263.
5. **Hung, H. T., Höjer, J., & Du, N. T.** (2010).

- Potentially hazardous environmental factors for poisoning in rural Vietnam: a community-based survey. The Southeast Asian journal of tropical medicine and public health, 41(4), 1021–1027.
6. **Pompili, M., Serafini, G., Innamorati, M., Dominici, G., Ferracuti, S., Kotzalidis, G. D., Serra, G., Girardi, P., Janiri, L., Tatarelli, R., Sher, L., & Lester, D.** (2010). Suicidal behavior and alcohol abuse. International journal of environmental research and public health, 7(4), 1392–1431. <https://doi.org/10.3390/ijerph7041392> (bế tắc cuộc sống và lạm dụng rượu là yếu tố thuận lợi dẫn đến hành vi tự tử)
 7. **Poojari PG, Thunga G, Nair S, Kunhikatta V, Rao M.** (2019). A Global Overview of Poison Treatment Apps and Databases. International Journal of Toxicology. Vol. 38(2): p. 146-153. doi:10.1177/1091581819827801
 8. **Ramesha, K. N., Rao, K. B., & Kumar, G. S.** (2009). Pattern and outcome of acute poisoning cases in a tertiary care hospital in Karnataka, India. Indian journal of critical care medicine : peer-reviewed, official publication of Indian Society of Critical Care Medicine, 13(3), 152–155. <https://doi.org/10.4103/0972-5229.58541>
 9. **Soaa, M., & Gaston, K. J.** (2020). The ecology of human-nature interactions. Proceedings. Biological sciences, 287(1918), 20191882. <https://doi.org/10.1098/rsob.2019.1882>
 10. **The five-year socio-economic development plan 2016-2020.** (2016). Socialist Republic of Vietnam. p.32-34 <https://pubdocs.worldbank.org/en/839361477533488479/Vietnam-SEDP-2016-2020.pdf>

NGHIÊN CỨU NỒNG ĐỘ MMP-2 TRONG HUYẾT TƯƠNG THAI PHỤ TIỀN SẢN GIẬT

Nguyễn Khánh Linh¹, Nguyễn Thanh Thúy²,
Nguyễn Thị Minh Thanh³, Lê Ngọc Anh⁴

TÓM TẮT

Mục tiêu: Xác định nồng độ MMP-2 trong huyết tương thai phụ bình thường và thai phụ tiền sản giật (TSG); đánh giá mối liên quan giữa nồng độ MMP-2 huyết tương với một số chỉ số lâm sàng và cận lâm sàng của thai phụ TSG. **Đối tượng và phương pháp:** Nghiên cứu được thực hiện trên hai nhóm thai phụ gồm 120 thai phụ bình thường (nhóm chứng) và 120 thai phụ TSG (nhóm bệnh), mẫu bệnh phẩm là mẫu huyết tương của các thai phụ được thu thập tại Bệnh viện Phụ sản Hà Nội. Nồng độ MMP-2 được xác định bằng kỹ thuật ELISA. **Kết quả:** Nồng độ MMP-2 trung bình trong huyết tương ở nhóm thai phụ TSG là $486,19 \pm 280,15$ ng/ml lớn hơn ở nhóm thai phụ bình thường là $314,67 \pm 180,44$ ng/ml, sự khác biệt có ý nghĩa thống kê với $p < 0,001$. Có sự tương quan thuận giữa nồng độ MMP-2 và chỉ số huyết áp tâm thu với $R=0,197$ ($p<0,05$). Có sự tương quan nghịch giữa nồng độ MMP-2 và số lượng tiểu cầu với $R = -0,201$ ($p<0,05$). **Kết luận:** Nồng độ MMP-2 trong huyết tương thai phụ TSG cao hơn so với thai phụ bình thường. Có mối liên quan giữa nồng độ MMP-2 với huyết áp tâm thu và số lượng tiểu cầu ở thai phụ TSG.

Từ khóa: Tiền sản giật, Matrix Metalloproteinase (MMP), MMP-2

SUMMARY

RESEARCH OF MMP-2 CONCENTRATIONS IN THE PLASMA OF PREECLAMPTIC PREGNANT WOMEN

Objectives: The study aims to evaluate the plasma concentration of matrix metalloproteinase-2 (MMP-2) in healthy pregnant women and those with preeclampsia, and to investigate the relationship between MMP-2 levels and specific clinical and paraclinical parameters in preeclamptic patients. **Subjects and Methods:** The research was conducted at Hanoi Obstetrics and Gynecology Hospital and included two cohorts: 120 healthy pregnant women (control group) and 120 preeclamptic pregnant women (patient group). Plasma MMP-2 levels were measured using a quantitative enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) method. **Results:** The mean plasma concentration of MMP-2 in the preeclamptic group was 486.19 ± 280.15 ng/mL, significantly higher than the 314.67 ± 180.44 ng/mL observed in the control group ($p < 0.001$). A statistically significant positive correlation was identified between MMP-2 levels and systolic blood pressure ($R = 0.197$, $p = 0.031$), while a negative correlation was found between MMP-2 levels and platelet count ($R = -0.201$, $p = 0.027$). **Conclusion:** Elevated plasma MMP-2 concentrations were observed in preeclamptic women compared to their healthy counterparts. MMP-2 levels were positively associated with systolic blood pressure and negatively associated with platelet count in preeclamptic women. **Keywords:** Pre-eclampsia, Matrix Metalloproteinase (MMP), MMP-2

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Tiền sản giật là một trong số những nguyên nhân dẫn đến những biến chứng nặng cho mẹ

¹Trường Đại học Y Khoa Vinh

²Trường Đại học Y Hà Nội

³Bệnh viện Phụ sản Hà Nội

⁴Đại học Quốc gia Hà Nội

Chịu trách nhiệm chính: Lê Ngọc Anh

Email: lengocanh.ump@vnu.edu.vn

Ngày nhận bài: 4.9.2024

Ngày phản biện khoa học: 15.10.2024

Ngày duyệt bài: 14.11.2024